

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 06.XII.2006

betreffende een door België ten uitvoer gelegde steunmaatregel ten gunste van
Techspace Aero

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2006)5799)

(Slechts de teksten in de Nederlandse en de Franse taal zijn authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name op artikel 62, lid 1, onder a),

Gelet op Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag¹, en met name op artikel 7,

Gelet op het besluit van 22 juni 2006² waarbij de Commissie de procedure van artikel 88, lid 2, met betrekking tot steunmaatregel C28/2006 (ex NN23/2004) heeft ingeleid,

Nadat zij de betrokkenen heeft uitgenodigd hun opmerkingen overeenkomstig genoemd artikel bekend te maken,

Overwegende hetgeen volgt:

1. PROCEDURE

- (1) Bij brief van 13 februari 2004, bij de Commissie ingeschreven op 18 februari 2004, heeft België steun voor onderzoek en ontwikkeling ("O&O") ten gunste van de onderneming Techspace Aero aangemeld. Bij brieven van 23 december 2004, 1 juli 2005 en 8 maart 2006, bij de Commissie ingeschreven op 3 januari 2005, 5 juli 2005 en 13 maart 2006, heeft België de Commissie aanvullende gegevens toegezonden.
- (2) Deze aanmelding werd gedaan samen met de aanmelding van een steunregeling voor onderzoek en ontwikkeling in de luchtvaartsector, daar het een toepassing van een hoog bedrag van genoemde regeling betreft, waarvoor een afzonderlijke aanmelding is

---

¹ PB L 83 van 27.3.1999, blz. 1. Verordening gewijzigd bij de Toetredingsakte van 2003.

² PB C 196 van 19.8.2006, blz. 16.

vereist overeenkomstig punt 4.7 van de communautaire kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek en ontwikkeling³ (hierna: "O&O-kaderregeling"). Deze regeling is door de Commissie behandeld in een afzonderlijke formele onderzoekprocedure betreffende steunmaatregel C27/2006 (ex NN22/2004).

- (3) Bij brief van 22 juni 2006 heeft de Commissie België in kennis gesteld van haar besluit de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden ten aanzien van de individuele steunmaatregel voor Techspace Aero.
- (4) Bij schrijven van 11 september 2006, diezelfde dag ingeschreven, heeft België de Commissie in kennis gesteld van zijn opmerkingen.
- (5) Bij brief van 2 oktober 2006 heeft de Commissie België verzocht om aanvullende inlichtingen, die zijn toegezonden bij brieven van 23 en 24 november 2006, diezelfde dag ingeschreven.
- (6) Het besluit van de Commissie tot inleiding van de procedure is bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*⁴. De Commissie heeft de betrokkenen verzocht hun opmerkingen over de desbetreffende steunmaatregel te maken.
- (7) De Commissie heeft hierover geen opmerkingen van de betrokkenen ontvangen.

2. BESCHRIJVING

2.1. Begunstigde van de steun

- (8) Techspace Aero is een Belgische onderneming gespecialiseerd in de productie van subsystemen voor motoren voor toepassingen in de lucht- en ruimtevaartindustrie. Volgens de website van de onderneming is zij voor 51% in handen van de Franse groep Safran, voor 28,4% van het Waalse Gewest, voor 19% van het Amerikaanse bedrijf Pratt&Whitney en voor 1,6% van de Société Wallonne d'Investissement. In 2004 had de onderneming 1230 personen in dienst en had zij een omzet van 271 miljoen euro.
- (9) Techspace Aero is gespecialiseerd in lagedrukcompressoren. De onderneming heeft, naast geïntegreerde bedrijven, zoals General Electric, Pratt&Whitney en SNECMA, deelgenomen aan talrijke belangrijke ontwikkelingen op het gebied van civiele vliegtuigmotoren.

2.2. Gesteund O&O-project

- (10) Techspace Aero neemt deel aan het project voor een motor voor een burgerluchtvaartuig, de GP7000. De GP7000 wordt in samenwerking tussen de twee Amerikaanse industriebedrijven General Electric en Pratt&Whitney gebouwd. Ook andere Europese ondernemingen als MTU (Duitsland) of SNECMA (Frankrijk) nemen deel aan dit project.

---

³ PB C 45 van 17.2.1996, blz. 5.

⁴ PB C 196 van 19.8.2006, blz. 16.

- (11) Techspace Aero heeft tot taak de lagedrukcompressor van de GP7000 te ontwikkelen. Het totale bedrag van de subsidiabele kosten van de O&O-werkzaamheden van de onderneming voor dit project belooft [...]⁵, verdeeld over de periode 2002-2006. Volgens de Belgische autoriteiten zijn de totale projectkosten onderverdeeld in [...] voor industrieel onderzoek plus [...] voor pre concurrentiële ontwikkeling in de zin van bijlage I bij de O&O-kaderregeling.
- (12) De activiteiten die als industrieel onderzoek worden ingedeeld, stemmen overeen met de projectfasen die aan de eerste motortests voorafgaan. De pre concurrentiële ontwikkeling komt overeen met de motortestfasen. Voor certificeringskosten wordt geen steun verstrekt.

2.3. Uitvoeringsbepalingen

- (13) Techspace Aero heeft de Belgische regering in de loop van het jaar 2000 om steun voor de uitvoering van dit project verzocht. De Belgische autoriteiten hebben deze steun op 1 oktober 2003 toegekend.
- (14) De steun wordt verleend in de vorm van een terug te betalen voorschot voor een maximumbedrag van 41 274 000 euro, dat overeenstemt met 65% van de kosten van industrieel onderzoek plus 45% van de kosten van pre concurrentiële ontwikkeling.
- (15) De terugbetaling van het voorschot verloopt als volgt: per verkocht afgewerkt element wordt een bijdrage betaald, die getrapt stijgt naar gelang van de rangorde van het element. Daarnaast zijn er terugbetalingen op basis van de omzet uit de verkoop van onderdelen en uit reparaties. De overeenkomst tussen de Belgische staat en Techspace Aero bepaalt dat de onderneming in geen geval rente over het voorschot dient te betalen. De terugbetalingen worden gestaakt wanneer de hoofdsom van het voorschot is terugbetaald.
- (16) Volgens de vooruitzichten die de Belgische autoriteiten in hun briefwisseling met de Commissie schetsen en die onder meer zijn gebaseerd op een verwachte verkoop van [...] shipsets tegen 2018, zou Techspace Aero het voorschot tegen 2019 volledig moeten hebben terugbetaald.

2.4. Stimulerend effect van de steun

- (17) Volgens de Belgische autoriteiten zijn de O&O-uitgaven van Techspace Aero van [...] per jaar vóór het begin van het programma gestegen tot [...] per jaar tijdens het boekjaar 2005. Ook de verhouding O&O-uitgaven/omzet van de onderneming is gestegen van [...] naar [...].

2.5. Gronden voor inleiding van de procedure

- (18) In haar besluit van 22 juni 2006 heeft de Commissie de maatregel in het licht van de O&O-kaderregeling onderzocht en haar twijfel uitgesproken over de verenigbaarheid van de steunmaatregel met die regeling.

---

⁵ Zakengeheim

- (19) De Commissie heeft er nota van genomen, dat de steun is toegekend in de vorm van een voorschot waarvan de terugbetaling gekoppeld is aan de verkoop van het product dat het resultaat van het onderzoek is. Deze vorm van terug te betalen voorschotten in het geval van welslagen van het project is zeer klassiek in de luchtvaartsector.
- (20) Punt 5.6 van de O&O-kaderregeling voorziet duidelijk in de mogelijkheid van dit soort voorschot. De regeling bepaalt, dat voor dergelijke instrumenten een hoger steunpeil dan de gebruikelijke percentages (25% voor pre concurrentiële ontwikkeling en 50% voor industrieel onderzoek) aanvaardbaar is, op basis van een beoordeling per geval van de terugbetalingsvoorwaarden.
- (21) Sinds de inwerkingtreding van de O&O-kaderregeling zijn talrijke steunmaatregelen in de vorm van terug te betalen voorschotten in geval van welslagen van het project bij de Commissie aangemeld. In dit verband heeft de Commissie een praktijk van uitlegging van punt 5.6 van deze kaderregeling ontwikkeld⁶.
- (22) In de tot nog toe door de Commissie onderzochte zaken voorzagen de uitvoeringsbepalingen inzake terugbetaling van de voorschotten in geval van welslagen van het programma niet alleen in de terugbetaling van de hoofdsom van het voorschot, maar ook van de intresten, berekend aan de hand van het door de Commissie vastgestelde referentie- en disconteringspercentage dat op het ogenblik van de toekenning van de steun voor de betrokken lidstaat van kracht was. In geval van bijzonder groot succes van het programma lag de terugbetaling zelfs hoger.
- (23) Onder deze omstandigheden is de praktijk van de Commissie geweest, de verhouding van het voorschotbedrag tot de subsidiabele kosten, te beperken tot 40% voor pre concurrentiële ontwikkeling en 60% voor industrieel onderzoek. Bovenop deze basispercentages kunnen eventueel de verhogingen van punt 5.10 van de O&O-kaderregeling worden toegekend.
- (24) De Commissie stelt evenwel vast, dat de Belgische autoriteiten in de hier onderzochte zaak deze drempels van 40 respectievelijk 60% (plus een verhoging van 5% overeenkomstig punt 5.10.2, tweede alinea, van de O&O-kaderregeling) hebben toegepast, terwijl de uitvoeringsbepalingen betreffende de terugbetaling van het voorschot niet voorzien in de uitkering van rente, zelfs niet in geval van succes van het programma.
- (25) Zoals de beschikking van de Commissie van 22 juni 2006 aangeeft, zijn de bepalingen inzake de terugbetaling van de steun dus duidelijk gunstiger voor Techspace Aero dan de klassieke terugbetalingsregelingen voor de begunstigden van de steunmaatregelen die de Commissie tot nog toe heeft onderzocht. Het feit dat geen rente behoeft te worden terugbetaald, houdt immers de zekerheid in dat in ieder geval een steunelement wordt uitgekeerd, terwijl dit steunelement volgens de klassieke terugbetalingsregelingen in geval van succes volledig kan ontbreken (en in geval van groot succes zelfs negatief kan zijn, doordat de onderneming de staat in reële termen financieel voordeel oplevert).

---

⁶ Zie de zaken geciteerd in voetnoot 4 van het besluit van de Commissie van 22 juni 2006 (PB C 196 van 19.8.2006, blz. 18).

3. OPMERKINGEN VAN BELGIË

- (26) De Belgische autoriteiten hebben de toekenningsvoorwaarden inzake de steun voor Techspace Aero herzien door middel van een aanhangsel van wijziging bij het contract, dat door de partijen ondertekend is en dat op 24 november 2006 aan de Commissie is overgelegd. Dit aanhangsel van wijziging bepaalt, dat een deel van de toegekende steun wordt teruggevorderd teneinde de steunintensiteit terug te brengen tot de intensiteit die in de O&O-kaderregeling is vastgesteld voor een subsidie (ten hoogste 50% voor industrieel onderzoek en 25% voor pre concurrentiële ontwikkeling, verhoogd met 5% omdat het project wordt uitgevoerd in een gebied dat valt onder artikel 87, lid 3, onder c)). De Belgische autoriteiten zullen uiterlijk op 31 maart 2007 het te veel uitgekeerde deel terugvorderen, met toepassing van dezelfde rentevoet als de referentie- en disconteringsvoet van de Commissie die bij de toekenning van de steun van kracht was. Bovenop deze initiële terugvordering zullen de Belgische autoriteiten overeenkomstig het contract tot toekenning van de steun, in geval van succes van het project verzoeken om de renteloze terugbetaling van het door de onderneming behouden deel.

Begunstigde	Subsidiabele kosten (1 000 euro)		Eindintensiteit		Uitgekeerd voorschot (1 000 euro)	Terugvordering met rente (1 000 euro)	Rentevoet
	Industrieel onderzoek	Pre concurrentiële ontwikkeling	Industrieel onderzoek	Pre concurrentiële ontwikkeling			
Techspace Aero	[...]	[...]	55%	30%	34 800	8 397	3,95%

Tabel : Tot subsidie-intensiteit teruggebracht voorschot

- (27) Het uiteindelijk aan Techspace Aero toegekende voorschot bedraagt 31 978 850 euro, dat wil zeggen een steunintensiteit van [...], wat overeenkomt met het gewogen gemiddelde van de intensiteiten die respectievelijk van toepassing zijn op kosten voor industrieel onderzoek en pre concurrentiële ontwikkeling.

4. BEOORDELING

4.1. De vraag of er staatssteun is

- (28) Het voorschot wordt betaald uit de Belgische federale staatskas. Het heeft betrekking op één enkele onderneming. Het wordt alleen terugbetaald indien het product dat het voorwerp van het onderzoek vormt, een commercieel succes wordt. Dat vormt een voordeel ten opzichte van een lening tegen marktvoorwaarden. Ten slotte is Techspace Aero actief op een terrein waarop veel handelsverkeer tussen de lidstaten bestaat. De maatregel voldoet dus aan de cumulatieve criteria voor staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag.

4.2. Onrechtmatigheid van de staatssteun

- (29) De steun is toegekend op 1 oktober 2003, nog voor de maatregel bij de Commissie was aangemeld en a fortiori nog voor de Commissie de maatregel had goedgekeurd. Er is geen opschortende voorwaarde betreffende de uitbetaling van het voorschot in

verband met het onderzoek ervan door de Commissie op grond van de communautaire staatssteunregels. Daar de maatregel reeds ten uitvoer is gelegd, moet hij worden beschouwd als onrechtmatig in de zin van artikel 1, onder b) en f), van Verordening (EG) nr. 659/1999.

4.3. Verenigbaarheid van de staatssteun

- (30) Door de in de overwegingen (26) en (27) beschreven wijziging vervalt het oorspronkelijk aan de begunstigde toegekende voordeel, en wordt de aan de begunstigde toegekende steunintensiteit teruggebracht tot de intensiteit die in de O&O-kaderregeling voor subsidies is vastgesteld (50% voor industrieel onderzoek en 25% voor pre concurrentiële ontwikkeling, verhoogd met 5% omdat het project wordt uitgevoerd in een gebied dat valt onder artikel 87, lid 3, onder c)). Afgezien van de terugvordering met rente van het te veel betaalde deel van de steun, gaat de terugbetaling van de resterende steun verder dan de eisen van de O&O-kaderregeling. Door deze aanpassing wordt de steun dus verenigbaar met die kaderregeling.
- (31) De Belgische autoriteiten annuleren dus het aanvullende voordeel dat zij tijdelijk aan Techspace Aero hebben toegekend vergeleken met de begunstigten van steun in de vorm van terug te betalen voorschotten die de Commissie tot nog toe heeft onderzocht.

5. CONCLUSIE

- (32) De Commissie stelt vast, dat België in strijd met artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag de steun voor onderzoek en ontwikkeling ten gunste van Techspace Aero onrechtmatig ten uitvoer heeft gelegd. België heeft evenwel de toegekende staatssteun aangepast teneinde hem in overeenstemming te brengen met de communautaire kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek en ontwikkeling.

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De steun voor onderzoek en ontwikkeling die België ten gunste van Techspace Aero ten uitvoer heeft gelegd voor een initieel bedrag van 41 274 000 euro en die overeenkomstig de toekenningsvoorwaarden in de overwegingen (26) en (27) is gewijzigd, is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

Artikel 2

Deze beschikking is gericht tot het Koninkrijk België.

Gedaan te Brussel, 06.XII.2006

Voor de Commissie

Neelie Kroes
Lid van de Commissie